

Swamplandie

Russellová

Karen

Dokořán

Karen Russellová: Swamplandie

Kniha vychází za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Copyright © 2011 by Karen Russell

Translation © Lýdie Kárníková, 2014

Illustrations © Adéla Jirků, 2014

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické).

Z anglického originálu *Swamplandia!* přeložila

Lýdie Kárníková.

Odpovědný redaktor Zdeněk Kárník.

Redakce Klára Soukupová.

Typografie a sazba Miloš Jirsa (pdf).

Obálka (s použitím ilustrací Adély Jirků) Petr Bosák
a Robert Jansa.

Konverze do elektronické verze Tomáš Zeman.

Vydalo v roce 2014 nakladatelství Dokořán, s. r. o.,

Holečkova 9, Praha 5, dokoran@dokoran.cz, www.dokoran.cz.

(pdf – 709. publikace, 153. elektronická;

epub – 710. publikace, 154. elektronická;

mobi – 711. publikace, 155. elektronická)

ISBN 978-80-7363-648-7 (pdf)

ISBN 978-80-7363-649-4 (epub)

ISBN 978-80-7363-650-0 (mobi)

Dokořán

Karen Russellová
Swamplandie

Dokořán

Kniha vychází za finanční podpory
Ministerstva kultury ČR.

Copyright © 2011 by Karen Russell
Translation © Lýdie Kárníková, 2014
Illustrations © Adéla Jirků, 2014

ISBN 978-80-7363-618-0

Mé rodině

„Koukni na silnici, jestli tam někoho není vidět.“

„Nikoho,“ řekla Alenka.

„Takové oči bych taky chtěl mít,“ durdil se Král. „Vidět Nikoho! A na takovou dálku! Za takového světla já mám co dělat, abych vůbec někoho uviděl!“

Lewis Carroll, *Alenka v kraji divů a za zrcadlem**

* Přel. Aloys a Hana Skoumalovi, Praha: Albatros 1985.

OBSAH

KAPITOLA PRVNÍ. Začátek konce	11
KAPITOLA DRUHÁ. Vzestup Světa temnoty	28
KAPITOLA TŘETÍ. Zamilovaná Osceola K. Bigtreeová	44
KAPITOLA ČTVRTÁ. Šampion Ava	53
KAPITOLA PÁTÁ. Rozmařilý Kiwi	65
KAPITOLA ŠESTÁ. Kiwiho exil ve Světě temnoty	74
KAPITOLA SEDMÁ. Říční bagr se objevuje	89
KAPITOLA OSMÁ. Kiwiho dluh narůstá	110
KAPITOLA DEVÁTÁ. Bagristovo zjevení	114
KAPITOLA DESÁTÁ. Kiwi stoupá po kariérním žebříčku	154
KAPITOLA JEDENÁCTÁ. Ava vyráží do podsvětí	164
KAPITOLA DVANÁCTÁ. Kiwi jde do večerní školy	181
KAPITOLA TŘINÁCTÁ. Vítejte ve Stiltsville	189
KAPITOLA ČTRNÁCTÁ. Nejčastější příčiny utonutí	200
KAPITOLA PATNÁCTÁ. Pomoc přijíždí a zase odjíždí	209
KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ. Kiwi Bigtree, světový hrdina	230
KAPITOLA SEDMNÁCTÁ. Avino zatmění	256
KAPITOLA OSMNÁCTÁ. Kiwi hází kostkou	273
KAPITOLA DEVATENÁCTÁ. Potichu řvoucí svět	287
KAPITOLA DVACÁTÁ. Vzhůru na moře	301
KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ. Plevelová máma	312
KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ. Kiwi vzlétá do nebes	323
KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ. Konec začíná	333
PODĚKOVÁNÍ	349

Začátek konce

Naše matka vystupovala za svitu hvězd. Nikdy jsem nezjistila, kdo s tím přišel první. Pravděpodobně to byl nápad Náčelníka Bigtreeho a byl to dobrý nápad – zakrýt reflektor a nechat samotný ostrý měsíc rozříznout oblohu, vypnout mikrofon, nechat tenká víčka jevištních světel stažená a dát turistům na tribunách možnost užít si tmu našeho ostrova, pobídnout celý stadion, aby polykal vzduch společně s hvězdou Swamplandie, světoznámou zápasnicí s krokodýly Hilolou Bigtreeovou. Čtyřikrát týdně naše matka lezla po žebříku nad Krokodýlí jámu v dvoudílných zelených plavkách a stavěla se na okraj skokanského můstku. Když bylo větrno, létaly jí kolem obličeje dlouhé vlasy, ale jinak byla celá nehybná. Noci v bažině byly temné a bezhvězdné – náš ostrov byl něco přes čtyřicet kilometrů daleko od sítě světel na pevnině – a i když jste na nebi mohli pouhým okem najít Venuši a safírové vlasy Plejád, tělo naší matky bylo vidět jenom v obrysech, skvrna na pozadí palmového listí.

Někde přesně pod Hilolou Bigtreeovou plavaly ve třech stech tisících galonů filtrované vody tučty krokodýlů a prorážely hladinu svými úžasnými diamantovými hlavami s tesáky ve tvaru rampouchů. Nejhlubší dno – černý kornout, do kterého máma skákala – mělo osm metrů a v nejmělkším bodě voda ubývala až na deset centimetrů bahna pokrývajícího vrstvu měďnatého písku. Uprostřed jámy se z nahnutého bláta zvedal malý ostrůvek, čtvrt akru vyhloubeného vápence. Přes den na kameny šplhalo na třicet krokodýlů a jako živá hora se vyvalovali na slunci.

Stadion u Krokodýlí jámy měl kapacitu 265 turistů. Močálovitou ohradu obklopovalo osm kaskádovitých řad, na předních sedačkách

jste se mohli našim krokodýlům dívat z očí do očí. Na vystoupení naší matky jsme se koukaly z tribuny s mojí starší sestrou, Osceolou. Když se Ossie nahnula dopředu, nahnula jsem se taky.

U vchodu ke Krokodýlí jámě přitloukl náš otec – Náčelník – dřevěnou tabuli:

DIVÁCI V PRVNÍCH ČTYŘECH ŘADÁCH MAJÍ ZARUČENO, ŽE SE NAMOČÍ!

Přímo pod to dopsala naše matka svým drobným rozlíceným rukopisem:

KDOKOLIF MŮŽE PŘIJÍT K ÚRAZU.

Turisti na tribunách hopsavě zvedali zadky, plácali všudypřítomné komáry a odlepovali si od svých zpocených stehů běžové kraťasy a potisknuté sukně z obchodáku. Sykali a strkali do sebe a proklínali se navzájem, páry splétaly svoje bledé nohy dohromady jako úhoře, pivo se rozlévalo, děti brečely. Konečně Náčelník zapojil hudbu. Z našich zastaralých tlampačů zazněly fanfáry a obrovské slepé oko reflektoru kroužilo skrz vějířovité listy palem, dokud na můstku nenašlo Hilolu. A v tu chvíli, jen tak, najednou, přestala být naší matkou. Sláva se na ní usadila jako tenký povlak – „Dámy a pánové, Hilola Bigtreeová!“ zařval táta do mikrofonu. Než skočila, lopatky se jí odlepily od zad jako křídla.

Jezero bylo pobito obrovskými šedými a černými těly. Aby se vyhnula krokodýlům, musela Hilola Bigtreeová udělat během letu sérii obrátů a dopadnout do vody s naprostou přesností. Světlo z Náčelníkova reflektoru vrhlo na temný povrch vody ledový kruhový povlak a uvnitř toho kruhu plavala máma, napříč celou délkou jezera. Lidi ječeli a ukazovali prstem, kdykoli k ní do kuželu světla připlaval krokodýl, macatý šlehající ocas rozřízl margarínové vlny a rydlo hlavy nestvůry začalo cvakat po jejím boku. Naše matka plavala blaženě dál a vrážela do obvodu světelného kuželu, jako by zkoušela pevnost vrat nějaké plovoucí ohrady.

Voda vystupovala a řasila se jako černé hedvábí. Máminy ruce tvrdě zabíraly, mohli jste slyšet její nádechy, jak čeří vodu, prudké vdechy vzduchu. Tu a tam se za okraj bílé sítě světla zachytily hořící uhlíky krokodýlích očí, jak Náčelník přejížděl přes Krokodýlí jámu reflektorem. Uběhly tři dlouhé minuty, pak čtyři, a konečně se Hilola Bigtreeová mocně nadechla a zachytila se za lafku žebříku

na východní straně tribuny. Všichni jsme vydechli s ní. Naše tribuna nebyla nic zvláštního, jenom jednoduché molo na metr a půl dlouhých chůdách vznášejících se nad Krokodýlí jámou. Hilola vylezla z vody. Její třesoucí se ruce se složily na jamce jejího pupíku. Vyplivla vodu, lehce zamávala.

Davy šlely.

Když ji světlo znovu našlo, Hilola Bigtreeová, slavná žena z plakátů, Kentaur z mokřadů, byla ta tam. Naše matka byla zase sama sebou: usměvavá, opálená, svalnatá. Trošku silnější v pase a v bocích, než jaká byla na prvních plakátech, jak ráda vtipkovala, protože teď byla matkou tří dětí.

„Mami!“ vrískaly jsme s Ossie a letěly kolem plotu přes mokrý beton, který obkružoval Krokodýlí jámu, abychom se k ní dostaly dřív, než nás vystrkají lokty fanoušků bažících po jejím podpisu. „Vyhrála jsi!“

Moje rodina, kmen Bigtreeů z Deseti tisíců ostrovů, obývala stoakrový ostrov u pobřeží jihozápadní Floridy, u zálivu Velké bažiny. Spousty let byla Swamplandie nejvyhledávanějším zábavním parkem s krokodýly a nejlepší restaurací v celé oblasti Bažin. Pronajali jsme si drahý billboard na mezistátní silnici jižně od Cape Coral: PŘIJEĎTE SE PODÍVAT NA SETA, MOŘSKÉHO PLAZA S TESÁKY A NEJSTARŠÍHO SMRTÍČÍHO JEŠTĚRA!!! Říkali jsme našim krokodýlům Setové. („Tradice je důležitá, děti,“ říkával rád Náčelník. „Protože propagační materiály jsou drahé.“) Na billboardu bezhlasně syčel třímetrový aligátor, jeden z našich Setů. Zeširoka rozevřené čelisti odhalovaly poupětovou růž lastury jeho dásní, šupiny se leskly mokrou černotou. My Bigtreeové klečíme kolem prapůvodního monstra v opačném pořadí podle výšky: můj otec Náčelník, můj dědeček Pilozub, moje matka Hilola, můj starší bratr Kiwi, moje sestra Osceola a nakonec já. Máme na sobě indiánské kostýmy vypůjčené z našeho obchodu s dárkovými předměty: jelenicové vesty, látkové čelenky, dlouhá modrá a bílá volavčí pera, z čel nám visí buclaté korálky a vlasy máme spletené do copů, kolem krku náhrdelníky z krokodýlích tesáků.

V krvi nám nekolovala ani kapička seminolské nebo mikosucké krve, ale Náčelník nás na fotografování vždycky oblékal do tradič-

ních kmenových obleků. Říkal, že jsme „indiáni našeho vlastního druhu“. Naše matka měla barvu, kterou by turisté při zamhouření oka mohli nazvat indiánskou – a Kiwi, děda a já jsme si uměli sluníčko udržet na kůži. Ale moje sestra, Osceola, se narodila bílá jako sníh – ne nějaká slabě heřmánkově blondatá, ale bílá jako čistá jinovatka, s barvou očí kolísající někde mezi kaštanovou a fialovou. Její tvář byla tvář naší matky promítnutá na kalnou vodní hladinu. Než jsme si stoupli před fotoaparát, abychom se vyfotografovali na billboard, nalíčila ji máma tvářenkou z drogerie. Náčelník zajistil, aby na fotce stála ve stínu stromu. Kiwi rád dělal vtípky, že Ossie vypadá jako nějaký nešťastný neduživý sourozenec ze starých daguerrotypů z Divokého západu. Ten, který vás nutí se strachovat: *Ach ne, rychle to vyfoťte; to dítě na tomhle světě dlouho nepobude.*

V Krokodýlí jámě v našem parku jsme v zajetí chovali devadesát pět krokodýlů. Měli jsme taky Plazí stezku, tříkilometrové prkenné molo vinoucí se skrz palmový háj a lány ostrice, které postavil můj otec s dědečkem Pilozubem. Cestou jste mohli vidět gaviály, kajmany, barmské a africké krajty, všechny možné druhy stromových žab, vyhrabané želví nory, uplakané svlačce a taky prazvláštní kubánské krokodýly, Metuzalémy – to je druh krokodýla, který byl takový expert na mimiku, že jsem ho za celý svůj život viděla se pohnout jenom jednou jedinkrát, když mu najednou spadla jeho bílá čelist a otevřela se jako kufr.

Měli jsme také jednoho savce, Judy Garlandovou, malého plešatíciho floridského medvěda, kterého moji prarodiče zachránili jako mládě, v dobách, kdy se ještě medvědi volně potulovali po severní části bažin. Kožich Judy vypadal jako spálený koberec – můj bratr říkal, že trpí medvědí plešatostí. Uměla jeden trik, jestli se to tak dá nazvat – Náčelník ji naučil pokyvovat hlavou do rytmu písničky „Somewhere over the Rainbow“. Všichni, bez výjimky, jsme ten trik nenáviděli. Její strašidelné kývání děsilo malé děti a šokovalo jejich rodiče. „Pomozte někdo! Ten medvěd má záchvat!“ vykřikovali návštěvníci parku – medvěd měl špatný rytmus – ale museli jsme si ji nechat, říkal Náčelník. Medvěd byl součástí *rodiny*.

Náš park měl reklamní kampaň, která si nijak nezadala s reklamami na ty nejlepší vodní skluzavky a kurzy minigolfu. Měli jsme nejlev-

nější pivo ze tří okresů, měli jsme zápasnická představení 365 dní v roce, za slunce i za deště, bez státních svátků, bez jakýchkoli křesťanských nebo pohanských přerušení. My Bigtreeové jsme samozřejmě také měli své problémy, jako kdokoli jiný – Swamplandie byla po většinu mého krátkého života ohrožována hned několika nepřátelskými silami, přírodními i lidskými. Všichni ostrované se obávali melaleukových lesů – melaleuka, také známá jako Kajeput střídavolistý, byl exotický invazivní druh, který požíral obrovské lány naší bažiny směrem na severovýchod. A všichni jsme po očku sledovali plíživé pronikání předměstských budov a Velké cukerné rafinerie, která se k nám příkrádala z jihu. Ale vždycky se mi zdálo, že náš rod vítězí. Nikdy nás neporazili naši Setové. Každou sobotu večer (a většinu večerů v týdnu!) v průběhu celého našeho dětství matka vystupovala před publikem se svým číslem Plavání se Sety a pokaždé vyhrála. Viděli jsme tisíce představení, viděli jsme ji skákat do černé vody a pak z ní vystupovat. Po tisíc nocí jsme upínali zraky na zelený skokanský můstek, jak se chvěje ve vzduchu v jejím světlém víru.

A potom naše máma onemocněla, víc, než by kdy komu mělo být dovoleno onemocnět. Bylo mi dvanáct, když lékaři vyřkli její diagnózu, a byla jsem úplně bez sebe. *Nic není spravedlivé ani logické*, vrkali specialisté na rakovinu všude kolem mě. Nepamatuju si, jaká slova přesně použili, ale nedokázala jsem z nich dekódovat ani špetku naděje. Jedna ze zdravotních sester mi přinesla čokoládové bonbony z automatu, které se mi zasekly v krku. Tihle doktoři se k nám vždycky skláněli, když s námi mluvili, nebo se mi aspoň zdálo, že každý doktor, který se o mámu staral, byl obr, dva nebo dva a půl metru vysoký. Posledním stadiem choroby máma proletěla děsivou rychlostí. Už nevypadala jako naše matka. Její hlava změkla a olysala jako hlava miminka. Museli jsme ji pozorovat, jak se propadá do svého vlastního obličejce. Jednoho dne se ponořila a už se nevrátila. Vzduch zakryl díru, která po ní zbyla, a ta se ani jednou nezachvěla, žádné bubliny, zdálo se, že už se vážně nevynoří na hladinu. Hilola Jane Bigtreeová, zápasnice s krokodýly světové úrovně, příšerná kuchařka a matka tří dětí, zemřela v posteli v suchozemské nemocnici ve West Davey, jednu zamračenou středu, 10. března v 15.12.

Začátek konce může působit jako prostředek, když v něm žijete. Když jsem byla dítě, neviděla jsem žádný z těchto předělů. Uviděla jsem je až potom, co Swamplandie padla, kdy se čas rozložil do příběhu se začátkem, prostředkem a koncem. Jestli nemáte moc času, tohle by byla čtyřslovná verze našeho příběhu: *šli jsme ke dnu*.

Bylo mi třináct, když se úpadek Swamplandie skutečně rozjel, i když jsem nejdřív moc nevnímala nebezpečí, kterým jsme najednou začali čelit – máma byla mrtvá, takže jsem si myslela, že to nejhorší, co se nám mohlo stát, se nám už stalo. Nevěděla jsem, že jedna tragédie může plodit další a další – katastrofy s jiskrou v oku, co vytékají z mrtvé díry jako netopýři z jeskyně. Uteklo devět měsíců od mámina odchodu. Náčelník s její smrtí nijak neobeznámil veřejnost, až na jeden malý nekrolog v novinách *Loomis Register*. Její jméno bylo pořad uvedeno v každém floridském průvodci, její obličej zdobil naše billboardy a dárkové předměty v našem obchůdku, její hlavní číslo, Plavání se Sety, bylo skoro jako synonymum pro celou Swamplandii. Hilola Bigtreeová byla vůdčí princip, který naše upoceně turisty v kšiltovkách přitahoval zpoza vody. Musela jsem tedy začít oznamovat špatné zprávy:

„Přišli jsme o naši hlavní hvězdu,“ říkala jsem lidem a prázdně u toho posunkovala, jako bych k Hilole Bigtreeové neměla žádný zvláštní vztah. Ale aby se neznepokojovali, rychle jsem je ujistila: „Já jsem Ava Bigtreeová, jsem její učednice, takže budete mít pořád možnost vidět zápasy s krokodýly světové třídy...“

Turisti na mě shlíželi a mračili se nebo se lehce dotýkali mých ramen.

„Tamten muž támhle, ten v tom peří. Říkal, že zápasnice Hilola byla tvoje matka...“

Zůstala jsem nehnutě stát. Z výšky na mě začaly dopadat celé houfy třesoucích se rukou a já zavřela oči. Křídla mi odhrnovala vlhké vlasy z tváří. Když se mě matka nějakého jiného dítěte zeptala, jak mi je, řekla jsem, „No, paní, *show must go on*.“ Tuhle hlášku jsem odposlechla od Kiwiho. Říkal ji jednou před skupinou teenagerů z pevniny, tónem, jako by odklepával popel z cigarety. Když ke mně nějaký turista poklekl, aby mě objal, zkusila jsem se usmát. „Bud’ na

ty lidi hodná, Avo,“ říkal mi Náčelník. „Budou s tebou o ní chtít mluvit.“

Ale víte co? Nikdo ani vlastně nechtěl. Ne potom, když jsem jim řekla, co ji zabilo. Podle mě doufali, že uslyší, že Hilolu Bigtreeovou napadli její krokodýli. Chtěli trošku horkého vzrušení – polámané kosti, tesáky, co se zavírají kolem jejího krku, a nešťastná rána plná krve. Bylo zajímavé pozorovat reakci turistů, když jsem řekla „rakovina vaječníku“. Rakovina byla tak banální, že byli nuceni upravit svoji odpověď.

„Rakovina? Jak hrozné! Kolik jí bylo?“

„Třicet šest.“

Paní turistky říkaly: „Och!“ nebo „Je mi to *líto*,“ a zmáčkly mě ještě víc. Většina pánů manželů se stáhla o pár kroků dozadu: rakovina, jak se zdálo, na ně žádný velký dojem nedělala.

Většina turistů zůstala až do konce představení i po tom, co jsme oznámili úmrtí Hiloly Bigtreeové, ale někteří chtěli svoje vstupné vrátit. Ti, kteří přijeli z nejmenší vzdálenosti, se z nějakého důvodu zdáli nejnaštvanější, loomiští víkendoví hráči fotbalu a squashe, dámy, které se chovaly, jako by smrt naší matky nějak podvedla *je samotné*. „Tohle byla naše úterní vyjížďka!“ fňukaly ty modrovlasé ženy. Zaplatily dost peněz za to, aby viděly Hilolu Bigtreeovou a její Plavání se Sety; nejely sem čtyřicet minut přívozem, aby si daly párek v rohlíku a koukaly na nějaké velké ještěrky a ubřečené děti!

Smrt byla pro tyhle starce jenom dalším rozmarem počasí, vysvětloval Náčelník mně a mojí sestře. Tak běžným jako zpoždění dešťové přeháňky. „Když budou dělat extra velký virvál, tak jim dejte náš krokodýlí balíček.“

Začala jsem všechny tyhle stěžovatele nenávidět, jejich vysušené a drolicí se nánosy rtěnek, vrásčitý vztek a jejich stupidní, schlíplé stařecké klobouky proti slunci s okraji širokými jako prstence Saturnu. Řekla jsem Ossie, že bych ráda viděla palubní seznam do letadla smrti. Kdo do tohohle letadla vymyslel tak hloupé pořadí nástupu?

Náčelník připravil vyrovnávací balíčky, takzvané „drž-tu-svoji-babskou-hubu“ balíčky, které jsme měli rozdávat rozčileným důchodcům, co se dožadovali navrácení vstupného. Vyrovnávací balíčky ob-

sahovaly: pěnovou čepici ve tvaru krokodýla navrženou tak, aby vypadala, že vám jí hlavu, křišťálový plameňákový náhrdelník, padesát zelených a jantarových „setích páráték“ ve sběratelské krabičce a obrázkovou knížku s fotkami naší matky. Když jste stránkami hodně rychle projížděli, máma se hýbala jako v jednoduchém komiksu: nejdřív se odpoutala od skokánku, potom její tělo roztrhlo zelený šev uprostřed umělého jezera dole. Ale se sestrou jsme přišly na to, že když jste stránkami projížděli směrem odzadu, svištěla naše máma stejně rychle pozpátku. Bubliny na Krokodýlí jámě vtekly do sebe a vytvořily hladkou a nenarušenou hladinu a máma přistála na odrazovém můstku, její vysoký skok otočený naruby v mihotajícím se oblouku. Letěla jako kámen, co spravuje okno. Sklo se zacelilo a pak jste byli zase na začátku knížečky. Kdo by si po tomhle mohl stěžovat?

Z nějakého důvodu uváděl tenhle trik turisty do deprese. Víc než jedna knížečka s Hilolou skončila v odpadkových koších rozestetých po našem parku. Hned první měsíc po jejím pohřbu začali Náčelníkoví volat lidi a rušit svoje celoroční vstupenky, a ještě mnohem víc původně stálých návštěvníků k nám prostě přestalo jezdit.

Máma nebyla jediný zápasník rodu Bigtree, kterého jsme postrádali. Dědeček Pilozub zmizel ten samý rok. Byl pořád naživu, ale Náčelník ho odvezl na pevninu asi měsíc předtím, než máma umřela. Přestěhoval ho do zařízení s asistenční službou, které se jmenovalo Komunita pro seniory *Vzhůru na moře* – dočasné opatření, ujistil nás. Jenom dokud tady na ostrově „neutáhneme pár uvolněných uzlů“. Děda nám chyběl, ale my jsme nechyběli jemu. Během posledního měsíce na ostrově se víc než jednou ztratil uvnitř našeho domu. Pořád si pamatoval naše jména, někdy je ale nedokázal spojit s našimi obličejí; jeho paměť mrkala, zapínala se a zase vypínala s podivnou kolísavou energií žárovky v agonii. Od té doby, co se děda Pilozub přestěhoval, jsme ho viděli přesně jednou: několik týdnů po tom, co si „uvykl“, jsme s ním strávili dvacet dva minut v jeho kajutě na lodi *Vzhůru na moře*. Z okénka bylo vidět zestručnělou verzi oceánu, obkrouženou sklem a nízkým kamenným valem. Uvnitř lodě pro seniory nehrála žádná hudba, na zdech se nekroutily žádné ještěrky a světla byla halogenová.

Náčelník nám sliboval, že nás zase brzo vezme na výlet do Loomisu, abychom dědu navštívili. „Jakmile odbahním Krokodýlí jámu, děti... Jakmile dodělám klece a opravím lanové lodi...“ V prosinci jsme se přestali ptát.

Pamatuju si úplně přesně, kdy jsem poznala tvář našeho nepřítele – bylo to ve čtvrtek, v lednu, deset měsíců a dva týdny po mámině smrti. Odpoledne se přes ostrovy přehnal obrovská bouřka a v obýváku byla nezvyklá tma. Nechávala jsem se ukolébat do polospánku nekonečným maratonom seriálu *I love Lucy* na šestém kanálu. Dědova televize se zaječíma ušima praskala jako voda a já jsem podřimovala na gauči. Všechny smysly se mi zamotávaly a zdálo se mi, že se bouřka přesunula dovnitř místnosti. Pak obrazovka najednou celá zčernala a mužský hlas zanotoval: „Svět temnoty přichází do Loomisu!“ Seděla jsem jako přikovaná: objevil se záběr na školáky v kostkovaných vestách vyrovnané před otevřenou branou něčeho, co vypadalo jako obří zábavní park. Kamera je sledovala, jak procházejí po úzkém chodníku – hlasatel ho nazval „Jazyk Leviatana“. Jazyk vypadal asi jako devítimetrová elektricky poháněná svažitá skluzavka pokrytá nějakou na pohled kluzkou houbou a růžovou spleť – polykala celé třídy dětí a plivala je do parku. Kamera projela dopředu, aby nabídla na ochutnávku pohled dovnitř Leviatana: model velrybího břicha osvětlený zelenými žárovkami na časovač, takže mým netrénovaným očím interiér připadal jako nějaká mimozemská kavárna. Pak televize probleskla a smrskla se na velikost klíčové dírky a nabídla pohled na jezdce, jak padají po Jazyku dolů. Na několik vteřin obrazovka zase zčernala a z reproduktorů začaly vycházet zvuky velrybího trávení. A děti volající na něčí pokyn: „Milujeme Svět temnoty!“ mizely dolů neovou trubicí.

„Ježíši Kriste,“ řekl Náčelník. „Kolik myslíš, že tahle jejich sračkózní reklama mohla stát?“ Swamplandie nikdy neměla žádný televizní spot.

Svět temnoty byl na jihozápadě loomiského okresu, přímo u dálnice. Kamera se stáhla dozadu a odhalila šupinovitě parkoviště, hotovou zavínutou sluneční soustavu parkovacích míst. Na jeho zá-

padním konci se Leviatan dotýkal zelené šachovnice předměstských trávníků. Příkop lávy ovíjel garáže a domy po obvodu Světa temnoty vypadaly drobně a rozmrzele. Svět temnoty nabízel věci, které Swamplandie nabídnout nemohla: pohyblivé prohlídky po pekelných okruzích, bazény s krvavou vodou, vroucí kokakolu. Snadný přístup ze silnic na pevnině.

„Může tohle Svět temnoty vážně dělat, Náčelníku?“ zeptala jsem se táty. „Nastěhovat se přímo do centra města?“

Náčelník se už nekoukal. Seděl zapadlý v hluboké rýze našeho gauče a cucal láhev s prefabrikovaným brandy s kolou. „Snad se nenecháš nachytat na ty jejich kraviny, Avo. Kdo by zaplatil půlku svého denního platu za to, že se sklouzne po nějakým zatraceným *jazyku*? To je snad ta nejbližší věc, jakou jsem kdy slyšel. Jen si jdi pohladit šupiny na břicho našich Setů a připomeň sama sobě, kdo má ty *skutečné* leviatany...“

Jedno úterý koncem ledna, jen týden nebo dva po slavnostním otevření Světa temnoty, se neukázal ranní přívoz. Za normálních pracovních dní odjížděl dvoupodlažní přívoz z loomiského přístaviště v 9.05 a přistál na našem ostrově pět minut po desáté. Oranžová loď byla spojkou Swamplandie s pevninou. Neměli jsme žádný most ani přístup po silnici. Přívoz byl naše čára života, jediný způsob, jak se mohli turisté dostat do našeho parku. Dvačtyřicet kilometrů dlouhý výlet trval za dobrého počasí čtyřicet minut a mohl se protáhnout až na hodinu a půl, když bylo počasí horší. Přívozní servis byl pozůstatek z doby, kdy byly ostrovy ještě pohraniční oblastí a přívoz jedinou spojkou s pevninou pro hrstku tuláků a správce přidělené půdy roztroušených po Deseti tisících ostrovů. Většina ostrovů byla pořád neobydlená a na původně šestapadesátikilometrovém okruhu byly jen čtyři zastávky: Swamplandie, Gallinulský ostrov, Tesařský ostrov a rybářský tábor Červený orel. Naši nejbližší sousedi, pan a paní Gianettiovi, měli avokádovou farmu na Gallinulském ostrově, patnáct minut jízdy vznášedlem směrem na jih.

Vyšla jsem ven za Náčelníkem a našla ho, jak klečí na všech čtyřech. Byl uprostřed prázdného stadionu a opravoval něco na čerpadle u Krokodýlí jámy. Měl na sobě tričko z pevniny s nápisem ALA-

BAMA CARDINALS – kousek z jeho „civilního“ šatníku. Bez oslnivých provázků, korálků a peří bylo na jeho hlavě skrz kulisu několika černých vlasů vidět bledou kůži. Na jeho zarostlých tvářích mu ve dvou zrcadlících se skvrnách uzrála barva, takže vypadal trochu jako zdivočelá Shirley Templová.

Náčelník musel Krokodýlí jámu každých deset dnů odsávat a čistit. Naši Setové byli nevybíraví strávníci; drželi jsme je na stravě, kterou jsme objednávali od louisianských pěstitelů. Většinou kuřata a ryby, ale občas i výstřední proteiny: zmražené nutrie, ondatry, bobry, koně. Setové vyvrhávali kosti a peří. Jednou, po hurikánu, jsme z hlubokého laminátového dna vytáhli kosti z malého hrudního koše – drolily se a měly tmavě medovou barvu. Nad talíři s hráškem a sekanou začaly ten večer létat argumenty jako ze soudního lékařství:

„Ostrovní jelen, Sammy!“ křičel děda.

„Né, táto,“ vrtěl hlavou Náčelník. „Odhaduju, že ty kosti patří psovi. Nějakému chudákovi přihlouplému, co si skočil zaplavat... podáš mi maso, miláčku?“

Během Čtvrteků živých kuřat, což byla naše velmi populární a makabrozní atrakce, skákali Setové metr a půl do výšky a chňapali po sněhobílých slípkách, které jsme vypustili nad Krokodýlí jámou, s pařáty přivázanými prádelní šňůrou. Setové padali do vody a chroustali kuřata v podvodním cyklónu s názvem Smrtící válec, zatímco turisté cvakali fotoaparáty. Čtvrtek živých kuřat byla tradice rodu Bigtreeů, která se prováděla od roku 1942. Rituál byl duchovním dítětem dědečka Pilozuba. Myslím, že naše rodina způsobila traumata celé generaci dětí a starších paní. A my holky jsme musely po našich předcích podědit naprostou imunitu k prolévání krve, protože Ossie a já jsme mohly koukat na Smrtící válec a pojídat u toho sendviče, no problemo.

„Tak a je to,“ zavrčel spokojeně Náčelník, když se nějaký klikací mechanismus sám přenastavil a z díry se zase začaly hrnout průhledné bubliny. Klekl si na kraj jámy. Několik Setů plavalo klidně kolem podvodního mola, na kterém zrovna stál. Pásek s náradím měl pořád zastrčený v promočeném podpaží.

„Náčelníku!“ skákala jsem k němu. „Tati, přívoz nepřijel...“

Vzhlédl ke mně s oslepeným, podrážděným výrazem – slunce bylo za mnou, ale já byla moc malá na to, abych ho zakryla. Ruce měl až po lokty obalené špínou.

„Avo, nevidíš, že mám práci? Gus Waddell mi volal z přístavu. Přívoz dneska nepřijede, protože Gus neměl žádné pasažéry.“

„Chceš, abych se šla podívat na telku, jestli se něco nestalo na pevnině?“

„Avo Bigtreeová,“ řekl. „Já se z tebe zblázním. Můžeš se jít koukat na televizi, jestli chceš.“

Poté co vyčistil Krokodýlí jámu, zmizel Náčelník v izolační nádrži, aby se podíval na jednoho vzdorovitého krokodýla, jednookého a nevybíravě zlobivého kamaráda, který chňapal nejen po ostatních krokodýlech, ale taky po jakékoli větvi nebo leknínu, který plul na hladině v jeho slepém zorném poli; útoky, které bylo děsivé, ale zároveň trochu trapné pozorovat. Potulovala jsem se po prázdném stadionu. Bylo horko a Setové proplouvali usazeninami na hladině, hnědooranžovou vrstvou řas, která se ve floridském parnu výbušně rozmnožovala a za jednu jedinou noc mohla pokrýt celý povrch jámy svou dýňovou výšivkou. Všechno ostatní bylo docela klidné.

„Krokodýli nejsou tvoji mazlíčci, Avo,“ připomínal mi vždycky Náčelník. „Ta stvoření jsou čistá chuť k jídlu v koženém obalu. Set ti tvoji lásku nemůže opětovat.“

Ale já milovala je, jejich temnou, zašpičatělou masu. Bála jsem se jich, to taky, jejich mimozemských očí a náhlých výbuchů rychlosti. Náčelník Bigtree vyvěsil všude po parku dřevěné cedule s vychloubačnými poznámkami, většinou dost přesnými:

ALIGÁTOŘI UMĚJÍ PO SOUŠI BĚHAT RYCHLEJI NEŽ ARABSTÍ PLNOKREVNÍCI!

ALIGÁTOR JE ANACHRONISMUS, KTERÝ VÁS MŮŽE SEŽRAT!

SET JE 180 MILIONŮ LET STARÝ VETERÁN NAŠÍ PLANETY!

„Dneska žádné představení nebude, hlupácci,“ nakláněla jsem se ke krokodýlům přes zábradlí. Vysypala jsem dolů do vody sáček s kuličkami a pozorovala, jak se na jejich černých zádech točí jako planety. Náčelník mi to dovolil, protože Setové používali kuličky jako *gastrolity* – drtili jejich pomocí mršinu v předních komorách svých žaludků, stejně jako to dělají kuřata s pískem. A gastrolity umožňo-

valy krokodýlům lépe plout – lépe se díky nim vyvažovali ve vodě. Naši krokodýli už od narození přesně věděli, kolik toho můžou spořádat, aby byli pořád schopni najít a udržet si rovnováhu.

Podívala jsem se na hodinky: v normální den by naše představení už pět minut běželo. Táta by se brodil v Krokodýlí jámě, v ruce krokodýlí kširy, které vyrobil ze starých popruhů z letadla. Vybral by si mezi krokodýly soupeře, nějakého „velkého úctyhodného hlupáka“, a na čumák by mu nasadil rezavějící postroj. Černý Set by v postroji bojoval jako ryba v síti, voda by z něj odkapávala a ostatní krokodýli by plavali dál bahnitou vodou v jámě, pomalounku a necitelně, ve svém krokodýlím zapomnění.

Jakmile Náčelník vytáhl krokodýla na pódium, začala ta pravá rvačka. Set okamžitě vystartoval dopředu a strhával Náčelníka zpátky do vody. Náčelník ho zase vytáhl a tohle popotahování trvalo dlouhou pěnovitou chvílí a dav zatím vřískal, hučel a fandil našemu druhu. Abyste oficiálně vyhráli zápas s krokodýlem, museli jste mu oběma rukama sevřít čelisti. To byla ta těžká část, zavřít Setovi pusy. Máma říkala, že my holky jsme v přirozené nevýhodě, protože máme moc malé ruce – roztáhneme je ani ne na rozsah jedné oktávy.

Ale fyziognomie aligátora skrývá jeden zajímavý fakt: zatímco Set dokáže *zavřít* čelisti silou 395 kilogramů na centimetr čtvereční, tedy silou gilotiny, muskulatura jeho tlamy, která ty stejné čelisti otevírá, je nesmírně slabá. Tohle je tajemství, které zápasník používá k porážení svého soupeře – jakmile se vám podaří zavřít aligátorovy čelisti a sevřít je v pěsti, je pro zvíře skoro nemožné je zase otevřít. Tlamu dvousetkilového krokodýla můžete zavázat holčičí gumičkou do vlasů.

Ale ne že bychom jenom Setovi zavázali čelisti a prohlásili se za vítěze – naše představení bylo speciální v tom, že jsme s nimi dělali triky a předváděli řadu nebezpečnějších manévrů. Třeba „úder bradou“, naše bigtreeovská klasika. Při úderu bradou vytvoříte ze své brady západku a zastrčíte si sevřené krokodýlí čelisti obrácené do tvaru U proti krku, jako byste mu dávali pusy a nepovedlo se to. Další dobrý trik byl „tichá noc“, kdy jste krokodýlovi zakryli oči rukama, zavázali mu tlamu páskou a pak si zajistili pomoc mámy, Náčelníka nebo dědy a obrátili zvíře na záda. Tohle byl čarodějný

trik, kterým jste krokodýla „uložili ke spánku“. Později jsem se dozvěděla, že jsme tímhle chvatem vlastně vyřadili krokodýlovy otolity, maličké váčky, které propojují vnitřní ucho s mozkem. Vlastně jsme je vypnuli.

Jestliže milujete zvířata, můžu vám říct to, co nám jednou řekl Náčelník. Že to vlastně nikdy nebyl rovný boj, že i když měl krokodýl svázanou tlamu a ležel obrácený na zádech, i když „spal“ s nohama třepajícima se v naprostém zmatení a tichu, měl na své straně všechny skutečné výhody, že i v takové pozici může krokodýl nashromáždit všechnu zuřivost milionů a milionů let historie svého druhu – předstírat, že je mrtvý a ležet celé dny v nehnuté hibernaci, v mrtvolné pozici na skále, a pak jedním švihnutím vypálit a chňapnout po nic netušící želvě nebo ptákoví. Setové v sobě mají prudkost, kterou nemůže žádný zápasník dlouho ustát. Poprvé a naposledy, co jsem zkoušela „tichou noc“, se mi aligátor v rukou narovnal, vymrštil a prásknul mě svým zabijáckým ocasem přes celý pravý bok a máma řekla Náčelníkovi, že jsem ještě moc mladá na to, abych tenhle trik dělala. Teď už jsem se ale cítila starší. A jak jsem tak koukala po prázdných tribunách, říkala jsem si, že už bych pomalu měla začít být připravená.

Náčelník vždycky říkával, že turisté platí za zhlédnutí nerovného boje. Takovou střídavou akci: smrt/život. Už dávno mě Náčelník naučil naší bigtreeovskou strategii, kterou nazýval „nafoukaná slabost“. Ti nejlepší seminolští zápasníci ji používali taky. Největší šampioni se různě znevýhodňovali, říkal Náčelník, zavazovali si oči nebo si uvazovali svoji silnější ruku. *Slabost* byla to pírkó, kterým jste lechtali turisty; byla to právě vaše *slabost*, která turisty přikovala k sedačkám. Viděli vaše droboučké tělo a vedle vás aligátora. Viděli, že můžete *prohrát*. Když jste tento fakt zužitkovali, mohli jste výsledek zápasu nafouknout do vzduchu nad stadionem jako balon. Během skutečně *děsivých* rodinných představení, těch elektrizujících představení, kdy by se dal nahmatat pocit, že se něco nezdaří, jsem si ten balon představovala přesně tak, jak Náčelník říkal: jako náš osud, průhledný černý balon vznášející se mezi palmami.

„Musíš lidem z pevniny připomenout, že tvůj aligátor není žádnéj připosranej dinosaurus,“ učíval mě Náčelník. „Všichni tihle znudění, mrtví suchozemci. Chovají se, jako by se koukali na roboty!“ Vrtěl

hlavou. „Dokaž jim, zlatíčko, že můžeš prohrát, abys je mohla překvapit, a pak vyhrát.“

Ted' jsem si říkala: Budeme ještě vůbec někdy mít takové představení? Co když včera byla moje poslední šance zápasit? Překvapit lidi z pevniny? Nahnula jsem se přes zábradlí nad Krokodýlí jámou. Sáček byl lehký a mně došlo, že už mi nezbyly skoro žádné kuličky. *Ach proboha, Avo Bigtreeová, nebuď tak melodramatická! Samozřejmě, že budeš ještě zápasit. Dnešek je jen hloupá náhoda. Samozřejmě že se turisti vrátí!* Zkoušela jsem si sama dávat přednášku příkrým hlasem svojí matky. Potom jsem použila ten samý hlas na krokodýly, kteří na mě přihloupale pomrkávali z jámy:

„Jezte, vy blázni, protože nikdo nepříjde,“ sykla jsem. Modré a šedé kuličky se zachytávaly v jejich šupinách jako vzdorovité bubliny. Kolem šupinatých zad jednoho z aligátorů se točila velká žlutá skleněnka, jako slunce v domečku pro panenky. Pak se všichni ponořili do vody a proměnili se v gastrolity.

„Avo! Co to děláš?“ Ossiin hlas vyšlehl z reproduktoru pověšeného nad pokladnou. „Haha – ztratila jsi svoje kuličky?“

Uběhly dva týdny. Náčelník zjistil, že už nemůžeme prodat ani jednodenní vstupenky na zápas. Začali jsme hrát pro kohokoli, kdo se objevil, kdykoli se objevil (pořád se u nás zjevovali zmatení Evropané svírající v rukou prošlé průvodce s růžovými hřbety a zdravili mého otce svým *¿Qué?* a *Quoi?*). Náčelník a já jsme show zkrátili o dvacet minut, ale i tak jste mohli cítit lítost turistů a pak jejich rozptýlení, jejich pozornost, jak se vznáší na nebi nad stadionem jako drak. Bez mámy a bez dědy Pilozuba mi celá show připadala zoufale neúplná. „Turisti to nepoznají,“ ujišťoval nás Náčelník, ale zdálo se, že i bezvýrazní krokodýli dole ve vodě poznali, že tu něco chybí. Jednou ve čtvrtek, když měl zrovna Náčelník špatnou náladu a uviděl turistu, jak zívá uprostřed zápasu, zařval a pustil Seta s obrovským plácnutím zpátky do vody. „Tadá,“ vstal a zavrčel. „To je všechno, lidi.“

Pořád jsme tomu říkali Velkolepá zápasnická show rodu Bigtreeů.

Začalo se mi stýskat po stejných turistech, které jsem vždycky tak hlasitě nenáviděla: průhledných důchodců z Michiganu. Ledově blondatých párečcích cizinců zapřažených v tlustých černých popru-

zích foťáků jako stádo volů. Po otcích, zpcených od hlavy k patě, a jejich třesoucích se orosených knírcích. Po mladých matkách pobíhajících nahoru a dolů po vyvýšeném chodníku do Café Bažina s miminky vystrčenými do vzduchu jako vytrubující rádia.

Kam se všechny ty rodiny poděly? Rodiny byly pryč. Všechny najednou, zdálo se. Rodiny byly náš základní pilíř, základní živočišný druh Swamplandie, a najednou byly vzácnější než panterři. Na sobotních představeních se začali objevovat červenoocí chlapi bez jakýchkoli dětí. Samotáři. Někdy se vylodili z přívozu už opilí, s navoněným dechem. Někdy připluli na vlastním motorovém člunu z přístavu Flamingo v Loomisu a vždycky vypadali, že je víc zajímavá naše levné pivo a černé háčky se smaženými žabíma nožičkama než naše okružní vyjížďky po parku nebo naše zápasení s krokodýly – Swamplandie najednou získala pověst odpočívadla pro řidiče kamionů, dobrého místa, kam se o víkendů zašít. Jednoho chláпка jsem viděla, jak močí na bok našeho krámků se suvenýry – přímo na zeď, i když záchodky s pisoáry byly jen pět minut chůze po cestičce! Nenáviděla jsem je. Když na tribunách sedělo několik takových červenoookých, Náčelník mi nedovolil zápasit a odehrál celé představení sám. Náčelník měl rád každého turistu s peněženkou, ale tihle ho nechávali chladným. I z nich obviňoval Svět temnoty.

„Dostaneme rodiny zpátky,“ sliboval nám jednu noc po obzvlášť strašidelné partě individuů, která se na ostrov přimotala, aby zhlédla naše představení. Tihle chlápci vypili tolik piva, že jim Gus a Kiwi museli pomáhat zpátky na loď; jednoho jsem nachytala, jak zvrací do keře za naším muzeem. Další se uvelebil u okénka pokladny a šeptal nějaké podivné vtipy mé sestře, opíral se lokty o pult jako kobyłka, takže z místa, kde jsem stála, to vypadalo, že se jí přes sklo pokouší políbit. Náčelník na ně začal na molu rvát, ale když jsme byli všichni doma, začal rvát na nás: „Co vám je, holky? Musíte se uklidnit.“ Ztuha pohládl Ossie po vlasech. „Ti šašci už jsou pryč. Tihle blázni nám zatím jen platí nájem, dokud nedostaneme zpátky *rodiny*. Je to jenom jako špatný počasí, chápete? Odvane to pryč.“

Ale já nemohla spát – protože za jaký horizont jsme si mysleli, že slunce zachází? Jestliže zůstane Svět temnoty otevřený a máma zů-

stane v hrobě, jak přesně bychom měli získat rodiny zpátky? Snědli jsme večeri pod mlčenlivým srpem narůstajícího měsíce. Náčelník se dlouhal žlutým párátkem v zubech, Kiwi si četl, Ossie seděla se skloněnou hlavou a dojedla jídlo ze všech talířů. Jedla rukama a odloupávala bezbarvá zrníčka rýže z mámina modrého ubrusu. Ale já si nemohla přestat představovat náš osud jako ten černý balon. Hubená planeta vzduchu, jasně viditelná za zubatými palmami. Viděla jsem ten balon a měsíc, jak svítí skrze něj, a nemohla jsem si ani začít představovat, co se nám stane.